

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПРОРИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Харченко С.А., Савченко О.І., Перерва П.Г.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У XXI столітті світова економіка стрімко трансформується під впливом новітніх технологій, які докорінно змінюють виробничі процеси, структуру зайнятості, моделі споживання та глобальну конкуренцію. У цьому контексті особливу увагу науковців, політиків та підприємців привертають так звані проривні технології (англ. disruptive technologies) – інновації, що здатні істотно трансформувати традиційні галузі економіки або створити нові ринки.

Проривні технології за своєю природою порушують сталі бізнес-моделі та економічні практики, спричиняючи глибокі зрушення в системах створення та розподілу вартості. Вони не лише забезпечують підприємствам конкурентні переваги, а й провокують нові виклики для регуляторної політики, трудового ринку та соціальної сфери. Серед найбільш впливових напрямів – штучний інтелект, блокчейн, квантові обчислення, Інтернет речей (IoT), біотехнології та технології відновлюваної енергетики. Проривні технології є одним із головних рушіїв сучасної економічної еволюції. Вони формують нову парадигму розвитку, засновану на інноваційності, гнучкості та цифровій трансформації. Їх економічна сутність полягає в здатності змінювати правила гри на ринку, створювати нові сегменти попиту та пропозиції, а також радикально підвищувати продуктивність праці й ефективність управління. Аналізуючи вплив проривних технологій, можна виокремити кілька ключових аспектів: трансформація ринкових структур: традиційні галузі змушені адаптуватися до нових умов або зникають, водночас створюються абсолютно нові сфери діяльності; підвищення інноваційної активності: компанії інвестують у НДДКР, впроваджують нові бізнес-моделі, що орієнтовані на клієнта і використання даних; соціальні наслідки: автоматизація процесів спричиняє зміну структури зайнятості, вимагає нових компетенцій, створює загрозу технологічного безробіття, але й відкриває можливості для нових форм зайнятості; необхідність реформування економічної політики: держава має створювати сприятливе середовище для інновацій, зокрема через податкові стимули, інфраструктурні проєкти, реформу освіти тощо.

Література:

1. Перерва, П.Г. Інноваційні технології реструктуризації промислового підприємства. Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу: збірник тез доповідей VIII Міжнар. науково-практ. конф., 25-26 вересня 2014 р. Суми: ТОВ "ДД "Папірус", 2014. С. 119-121.
2. Лайко П.А. Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу. Економіка АПК. 2007. №12. С.85-91.
3. Кулаєць М.М. Інноваційна діяльність в агропромисловому виробництві України // Економіка АПК. 2010. № 6. С. 113.
4. Кулаєць М.М., Куцеконь Л.О. Стратегія інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. 2009. №7. С. 75– 80.
5. Витвицька О.Д. Роль комерціалізації інноваційної продукції у забезпеченні розвитку економіки. Агроінком. 2010. №10-12. С. 12-18.